

Interi

Internet je javno dostupna globalna mreža koja zajedno povezuje računala i računalne mreže. To je "mreža svih mreža" koja se sastoji od milijuna kućnih, akademskih, poslovnih i vladinih mreža koje međusobno razmjenjuju informacije i usluge kao što su elektronička pošta, chat i prijenos datoteka te povezane stranice i dokumente World Wide Web.

POVIJEST INTERNETA

Internet je osnovan 1969. godine u SAD-u od strane američkog Ministarstva obrane. Zvao se ARPANET (prva četiri slova su kratica za Advanced Research Project Agency - Agencija za napredne istraživačke projekte, dok net označava računalnu mrežu. Cilj te mreže je bio da se poveže određeni broj računala u SAD-u. Radilo se o skupoj ideji, no Ministar-

stvu obrane SAD-a novac nije nedostajao. Arpanet je imao faktor koji je kasnije bio ključan za nastanak i popularizaciju interneta; tijekom šezdesetih godina vladao je Hladni rat, zbog čega je Ministarstvo obrane SAD-a strahovalo da bi se mogao dogoditi nuklearni napad. Inženjeri su morali projektirati Arpanet tako da on radi čak i ako se baci bomba na dio uspos-

tavljene mreže te se uništi, dakle, čak i ako dio komunikacijskog dijela bude uništen, ostatak mreže treba nastaviti funkcionirati bez problema.

Servis World Wide Web izmišljen je u CERN-u u Švicarskoj 1989. godine, a izmislio ga je Britanac Tim Berners-Lee.

NAČINI POVEZIVANJA

Za povezivanje se koriste telefonske mreže, ISDN, ADSL, optički kabeli, satelitske veze i drugi načini.

Svako računalo spojeno na internet ima svoju IP adresu, ali se kod korištenja usluga, npr. u internetskom pregledniku, uglavnom koriste imena koja se u adrese prevode pomoću sustava poslužitelja za DNS.

Popularni su internetski preglednici:

- Internet Explorer,
- Mozilla Firefox,
- Google Chrome,
- Opera
- Safari.

ISP (Internet service provider) tvrtke korisnicima pružaju usluge za spajanje na internet, a ponekad također daju i uslugu korištenja elektroničke pošte i/ili određenu količinu prostora na njihovom poslužitelju da korisnik napravi svoju internetsku stranicu. Kako bi se spojio na internet, korisnik treba potpisati ugovor s ISP-om. Poput drugih država, Hrvatska ima komercijalne i akademske. Svi hrvatski ISP-ovi, osim CARNeta, su komercijalni. CARnet omogućuje besplatno spajanje na internet u akademske, edukacijske i istraživačke svrhe učenicima, studentima i akademskim krugovima.

Neki od hrvatskih ISP-ova su

- a) B.Net,
- b) CARNet,
- c) T-Com,
- d) Iskon,
- e) Vodatel,
- f) VIPnet,
- g) Globalnet

NAJPOZNATIJE USLUGE NA INTERNETU SU

1. *World Wide Web - koristi HTTP za prijenos web stranica napisanih u HTML-u - to je noviji servis, ali i najbrže raste*
2. *razgovor ili čavrljanje (chat) - koji može biti komunikacija glasom (oba računala trebaju imati zvučne kartice, mikrofone i zvučnike/slušalice) ili pismena komunikacija - primjeri su IRC, ICQ i u zadnje vrijeme sve popularniji Skype*
3. *elektronička pošta - koristi POP, SMTP i druge protokole, jedna od prvih usluga na internetu*
4. *prijenos datoteka - uz standardni FTP danas se sve više koristi peer to peer protokoli*
5. *Usenet - mreža namjenjena razmjeni poruka u interesnim grupama*

Korisnici na internetu mogu pristupati različitim informacijama, razgovarati s drugim ljudima, koristiti elektroničku poštu ili pristupati forumima, kupovati na internetu, igrati online igre, koristiti stranice za internetsko bankarstvo, učiti i sl.

WORLD WIDE WEB (TAKOĐER WWW ILI SAMO WEB) JE NAJPOPULARNIJI I NAJVEĆI INTERNETSKI SERVIS, A ZBOG NJEGOVE POPULARNOSTI MNOGI LJUDI SMATRAJU DA JE ON SINONIM ZA INTERNET, IAKO TO NIJE TOČNO. NA TOM SU SERVISU SMJEŠTENE INTERNETSKÉ STRANICE, BLOGOVI I WIKIJI. TE STRANICE MOŽE VIDJETI SVATKO, OSIM AKO SU ZAŠTIĆENE LOZINKOM ILI SU ZBOG NEKOG RAZLOGA BLOKIRANE (NPR. OD STRANE VLADE NEKE DRŽAVE ČIJI STANOVNICI TIJEKOM RAZDOBLJA ZABRANE VIŠE NE MOGU PRISTUPATI DOTIČNOJ STRANICI).

Elektronička pošta (e-mail) i IM (instant messaging) se koristi za komunikaciju među korisnicima, posebno ovo drugo. E-mail poruke drugoj osobi stižu unutar nekoliko sekundi, a za njihovo slanje i primanje poruka i odgovora od drugih ljudi korisnik treba imati adresu elektroničke pošte. Za slanje i primanje elektroničke pošte postoje internetske stranice kao što su Hotmail, Gmail i Yahoo! Mail, ali i uslužni programi poput Outlook Expressa, Microsoft Outlooka (dio Microsoft Officea), Windows Live Maila, Thunderbirda, Eudora i Pegasus. IM se često koristi za komunikaciju s prijateljima i poznanicima, te je sličan chatu zbog toga što se korisnik dopisuje s drugom osobom u realnom vremenu. Popularni IM programi su Windows Live Messenger, Trillian, Google Talk, Skype (osnovna namjena mu je internetska telefonija ali može poslužiti i za dopisivanje) i ICQ (prvi program za IM).

SIGURNOST

Internet je zbog svoje raširenosti najveći izvor malicioznog softvera. Najveći dio malicioznog softvera dolazi s pornografskih stranica (znatno rjeđe kod onih čije se korištenje plaća) te većine internetskih stranica s torrentima, crackovima, generatorima ključeva (keygeni), serijskim brojevima i sl. Doduše, neke stranice s torrentima (Demonoid, TorrentLeech i slične) ograničavaju registraciju te se na njima vrlo rijetko postavlja sadržaj s malicioznim softverom. Korisnik može dobiti neku vrstu malicioznog softvera pokretanjem zaražene datoteke skinute s interneta a ponekad i jednostavnim posjećivanjem maliciozne internetske stranice (to se zove drive-by download).

Internetske stranice čiji URL počinje s https:// a ne s http:// imaju šifrirane veze, što prevenira mogućnost da netko drugi pročita informacije koje je korisnik unio na tim stranicama. Ipak, to ne znači da te stranice nisu maliciozne, već samo da su njihove veze šifrirane.

Osim malicioznog softvera, postoje i zlonamjerni ljudi. Oni često u sobama za chat maltretiraju i/ili vrijeđaju ostale korisnike.